

Т. Токарський

ЕВОЛЮЦІЯ ТЕОРІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

Проаналізовано зародження концептуальних оцінок теорії соціальної політики в європейській науці. Зосереджено увагу на багатоваріантності типів соціальної держави, що зароджувалися й визрівали як різновид економічної політики, метою якої було досягнення ідеальних параметрів функціонування держави на рівні економіко-правових, управлінських та інших показників, що забезпечують добробут населення та ріст його доходів.

Ключові слова: теорія соціальної політики, добробут, економічна політика, державницький підхід, економіко-правові показники.

Проблеми соціальної політики вчені почали активно досліджувати при розробці концепції соціально орієнтованої держави. Наприкінці XIX ст. група німецьких учених заснувала Гурток соціальної політики, метою якого стало дослідження політики та економіки у контексті соціології. Однак поняття соціальної політики було введене у науковий обіг французьким теоретиком утопічного соціалізму Ш. Фур'є, завдяки якому на порядок денний було винесене питання про зобов'язання держави надавати своїм громадянам певні соціальні гарантії (з цією метою держава мала монополізувати торгівлю, емісію грошей і збір податків). На думку Ш. Фур'є, саме завдяки державній монополії соціальна політика найповніше могла бути реалізована.

Німеччина серед європейських країн першою почала займатися соціальною сферою суспільства, піклуючись про робітників та їхні сім'ї. Саме там у 1883 р. указами О. Бісмарка про державну допомогу сім'ям німецьких робітників уперше була запроваджена система соціального забезпечення, що не лише контролювалася, але й управлялася державою [1].

Вже на наступних етапах поняття соціальної політики розглядалося виключно у контексті соціальної держави. З огляду на багатоваріантність типів соціальної держави, стають зрозумілими різні підходи щодо тлумачення соціальної політики окремими дослідниками. І хоча поняття "соціальна держава" використовується, як правило, щодо характеристики політики окремих європейських країн (Швеція, Німеччина, Данія тощо), можна констатувати, що будь-яка сучасна економічно розвинута держава володіє більшою чи меншою мірою певними ознаками соціальної держави. Навіть у тих країнах, у яких традиційно домінують принципи соціально-економічного лібералізму (зокрема, у США), теж здійснюється цілеспрямована державна соціальна політика.

На думку канадського вченого Т. Ганслі, дотепер не існує чіткого визначення соціальної політики. Це поняття асоціюється із заходами уряду, спрямованими на підвищення добробуту населення (зокрема, з програмами соціального захисту) [2]. Німецький дослідник В. Зомбарт вважає, що до соціальної політики можна віднести окремі заходи економічної політики. Його опонент Л. Борткевич відстоює тезу про те, що соціальна політика – це, насамперед,

ставлення держави до соціальних суперечностей, що проявляються у законодавчій та управлінській сферах. На думку А. Вагнера, соціальною є та державна політика, що застосовує конституційні методи для забезпечення справедливого розподілу. М. Вебер уважав, що соціальну політику треба підпорядкувати національним ідеалам й інтересам, розглядаючи її як складову економічної політики, а останню – як політичну науку [3].

Проблеми соціальної політики вивчали: Л. Дідківська, Л. Головка, О. Іванова, А. Мельник, І. Сахань, Н. Солоненко, П. Спікер та інші.

Серед дослідників вартими уваги є такі імена, як: Н. Варр, П. Абрагамсон, Б. Ан, М. Вебер, П. Говіт, Н. Гарріс, Б. Нельсон, П. Спікер та інші.

Проте сучасна криза, зокрема і в соціальній політиці, швидкозмінна, подекуди й непередбачувана, відтак аналітичні оцінки її повинні з'являтися не через 10 – 15 років, а тепер із намаганням переосмислення теорії і корелюванням її на сучасність.

Можна констатувати, що упродовж XIX – XX ст. соціальна політика розглядалася дослідниками як різновид економічної політики, що виявляється у впливі держави (за допомогою економіко-правових, управлінських та інших заходів) на соціально-економічну систему з метою досягнення певної ідеальної ситуації.

Існує декілька теорій соціальної політики. Зокрема, в межах функціональних теорій соціальна політика розглядається як інструмент реалізації спільних інтересів і вирішення соціальних конфліктів. Згідно з теорією конфлікту (соціологія) і теорією еліт (політика), соціальна політика формується як результат прагнення одних груп суспільства покращити свою ситуацію разом із іншими групами [4]. З огляду на ці теорії, ми вважаємо, що основна роль соціальної політики у державі рівних можливостей має полягати у мотивації членів суспільства до підтримки соціального миру, що й потребує дослідницької сучасної уваги.

Оскільки реалізація соціальної політики передбачає втручання держави в економіку (зокрема, через оподаткування), що супроводжується зменшенням власності і свободи індивіда, то виникає потреба у певній ідеології, спрямованій на обґрунтування цих заходів з огляду на певний набір спільних цінностей. Іншими словами, виникає необхідність розуміння ідеологічних засад соціальної політики – марксизму, соціалізму, соціальної демократії, консерватизму, християнського демократизму, ліберального індивідуалізму, фашизму.

Марксистки розглядають суспільство в рамках конфлікту між економічними класами, при цьому домінуючому класу (буржуазії, або капіталістам) належать засоби виробництва, за допомогою яких він експлуатує робітничий клас (пролетаріат). Оскільки марксистська філософія розглядає державу як інструмент в руках буржуазії, то наголошується, що соціальна політика набула розвитку внаслідок опору робітничого класу будь-якій формі експлуатації. Водночас, на думку неомарксистів, основними функціями держави є покращання умов накопичення капіталу та правове обґрунтування капіталізму за допомогою різноманітних соціальних заходів [5]. Звичайно, твердження марксистів не відповідають характеристикам сучасних індустріальних країн, де влада в суспільстві поділена між різними соціальними групами.

У рамках соціалізму (що ґрунтується на певному спектрі цінностей, а не поглядах на спосіб функціонування суспільства) люди розглядаються у соціальному контексті, а не як індивіди. В історичному аспекті соціалізм значною мірою пов'язується з рухом

робітничого класу, тобто з трудовими відносинами. В сучасній Європі соціалізм асоціюється із солідарністю або створенням систем взаємодопомоги, закликаючи людей вдаватися до колективних дій для досягнення спільних цілей.

Відмінності між соціальними демократами і соціалістами є нечіткими, оскільки їх ідеали можуть збігатися щодо одних аспектів і розходитися стосовно інших, проте дві з них є особливо важливими. По-перше, багато соціальних демократів є, скоріше, індивідуалістами, а не колективістами: навіть якщо вони погоджуються з аргументами на користь взаємодопомоги або зменшення нерівності, вони вважають за важливе наголосити на свободі індивіда, розвитку його прав (як це роблять ліберали) і на обмеженні ролі держави. По-друге, деякі соціальні демократи стурбовані не усуненням нерівності, а лише зменшенням її ефектів через соціальні угоди, які захищають людей від найгірших аспектів ринкового суспільства [6].

Консерватори вірять у важливість соціального порядку, що відображається у повазі до традицій і релігії, а також у важливості існування нерівності як основи структурованих соціальних відносин, тоді як соціальна політика є другорядним питанням – її проведення мотивується не стільки бажанням здійснювати соціальні реформи, скільки побоюваннями щодо страйків і революцій.

Християнська демократична думка тісно пов'язана з консерватизмом – як консерватори, так і християнські демократи наголошують на важливості порядку. Проте, на думку християнських демократів (на відміну від консерваторів), порядок у суспільстві потрібно забезпечити не за допомогою державного втручання, а через моральні обмеження, зокрема релігію. Так, католицизм наголошує на обмеженому втручанні держави і взаємній відповідальності людей у родині і громадах [7].

Ліберали вважають, що індивіди мають бути захищені від зловживань з боку влади. І хоча спочатку лібералізм (центральною цінністю якого є свобода) був радикальною доктриною, його ідеї використовувалися у XIX ст. для захисту інтересів власності. Ліберали вважають, що суспільство має здатність до саморегулювання, а тому втручання держави доцільно звести до необхідного мінімуму. Так, Ф. Хайек та Н. Харріс стверджують, що діяльність держави, незалежно від її намірів, підриває свободу індивіда – на їх думку, суспільство є занадто складним для того, щоб втручатися у нього, тоді як найкращим засобом захисту прав кожного індивіда є вільний ринок [8].

Фашизм ґрунтується на авторитарному колективізмі, в рамках якого найвищі цінності пов'язуються не з індивідом, а з колективом (державою, нацією або расою). Нацистська Німеччина характеризувалася державним втручанням, спрямованим на забезпечення соціалізації (через освіту і молодіжний рух) [9].

Неодностайність трактувань соціальної політики в рамках різних ідеологій сприяла виникненню різноманітних моделей соціальної політики [10]:

- радянська модель розвитку соціальної сфери і соціального захисту характеризувалася: ідеєю вторинності соціальної сфери відносно виробництва; жорстким контролем соціальних відносин з боку держави; егалітаризмом; низьким рівнем доходів; визнанням зарплати, отриманої на державних підприємствах, основним джерелом доходів; заохоченням колективних форм споживання у формі надання безоплатного житла, відпочинку, соціальних послуг;

- американська модель соціальної політики ґрунтується на принципі відокремлення соціального захисту від вільного ринку;

– шведська модель є найбільш соціалізованою моделлю (згідно з якою насамперед економіка має задовольняти суспільні потреби), а тому характеризується: надзвичайно високим відсотком ВВП, що розподіляється через бюджет (понад 50%); зосередженням у держави значних фінансових ресурсів; ідеями рівності і солідарності; активною превентивною політикою у сфері зайнятості; високим рівнем соціального захисту населення. Таким чином, державне регулювання економіки має чітко виражену соціальну спрямованість – іншими словами, метою економічної діяльності є забезпечення ефективної соціальної політики;

– німецька модель характеризується високими обсягами ВВП, що перерозподіляється через державний бюджет (майже 50%), розвинутою системою соціального захисту на основі залучення коштів державного та приватного секторів;

– японська модель соціальної політики передбачає: вирівнювання доходів; використання системи довічного найму; домінування психології колективізму і солідарності щодо доходів; досягнення консенсусу між різними суб'єктами при вирішенні соціально-економічних проблем;

– англосаксонська модель, що є проміжною моделлю між американською і соціально орієнтованими шведською та німецькою моделями, характеризується активнішим (ніж в межах американської моделі) регулюванням соціальних процесів з боку держави, проте нижчим (ніж у рамках шведської і німецької моделей) рівнем оподаткування та перерозподілу ВВП (не більше 40%). Окрім того, приблизно рівними є розподіл витрат на соціальне забезпечення між державою і приватним сектором, а також пасивна державна політика на ринку праці.

Також вважається, що в Європі існують чотири моделі соціальної політики: континентальна модель (яка ґрунтується на схемах страхування); південноєвропейська модель (заснована на пріоритетній ролі сім'ї); британська модель; скандинавська модель (що ґрунтується на принципі загального охоплення) [11]. Ці моделі відрізняються одна від одної суб'єктами відповідальності за соціальний захист індивіда (сім'я, держава або ринок).

Оскільки соціальна політика реалізується у певному соціальному середовищі, то доцільним є використання соціології для вивчення соціального контексту соціального забезпечення (при цьому основним об'єктом уваги є соціальна структура). Аналіз соціальної структури включає вивчення соціального складу, соціальних зв'язків і відносин, соціальних норм, усталеності, систем управління і мотивації, символіки, традицій і способу життя. Основною характеристикою соціальної структурованості є соціальна стратифікація, що виражає відносини соціальної нерівності, що визначаються обсягом влади, економічним становищем, рівнем освіти, престижністю професії [12].

На рівні соціальної групи стратифікація проявляється через постійне відтворення соціальних позицій і соціальних ролей членів суспільства. Згідно з теорією соціальної стратифікації, суспільство поділяється за класами, статусами і владними повноваженнями.

Загалом клас можна розглядати з трьох основних позицій: економічна позиція, в рамках якої М. Вебер визначав клас на основі відносної економічної позиції (багатство, вид зайнятості, тип доходу, зокрема соціальна допомога); виробничі відносини, що є основним фактором визначення класової приналежності у марксизмі; професійний

статус, що широко використовується при соціологічному аналізі (при цьому статус визначається як форма соціальної поваги або оцінки).

Соціальне забезпечення історично асоціювалося із соціальним соромом, адже об'єктами соціальної політики були, здебільшого, люди з низьким статусом. При цьому для того, щоб заважати людям отримувати соціальну допомогу, її реципієнтів часто зображали як соціально непридатних, аморальних, нечесних осіб – іншими словами, як бар'єр для отримання соціальної допомоги, використовувався “порок бідності” [13].

У дослідженнях соціальної політики останнього часу важливими стали гендерні аспекти, адже багато науковців, які вивчають роль жінок у сучасних суспільствах наголошують, як правило, на їх нижчому статусі і залежності. Водночас, “гендерна сліпота” у соціальній політиці сприятиме поглибленню нерівності між чоловіками і жінками.

І хоча всі домінуючі моделі соціальної політики припускають залежність жінок від чоловіків як годувальників, Дж. Луїс виділяє три основні типи таких моделей: сильна модель, в межах якої доходи жінок є другорядними відносно доходів чоловіків (Велика Британія та Ірландія); модифікована модель, що надає жінкам спеціальний статус з огляду на материнство (Франція); слабка модель, що дозволяє жінкам бути годувальницями аналогічно чоловікам (Швеція) [14].

Що стосується расової дискримінації (тобто віднесення людей з певних расових або етнічних груп до нижчого соціального статусу), то, хоча відповідним питанням приділяється значна увага у соціальній політиці, на сьогодні стає все складніше безпосередньо ідентифікувати політику расизму на зразок німецького нацизму або режиму апартеїду у Південній Африці (де пропонувалися різні типи і стандарти соціальних послуг для білих, чорношкірих і азіатів) [15].

На думку вчених, сучасна соціальна політика у розвинутих країнах має три основні ціннісні орієнтації: сім'я, праця і нація.

Так, багато соціальних програм ґрунтується на ідеї сім'ї (допомога на дітей, освіта і соціальні пільги). При цьому припускається постійність шлюбу, тоді як відхилення від норми (наприклад, самотні матері) не схвалюються. Отже, соціальна політика стимулює нормальну сім'ю шляхом надання різноманітних пільг непрацюючим жінкам, одночасно передбачаючи фінансові санкції при розлученні (сплата аліментів, поділ майна тощо). Проте, з іншого боку, з огляду на нижчі витрати сумісного проживання, дві самотні особи можуть отримувати більшу сукупну соціальну допомогу, порівняно із ситуацією, якщо б вони жили разом. Саме з цих міркувань у багатьох країнах громадянський шлюб прирівнюється до офіційного при наданні соціальних пільг.

Зважаючи на претензії на соціальну допомогу з боку самотніх матерів і батьків, необхідно наголосити, що вони трактуються по-різному. Зокрема, з ліберальної позиції батьки є повністю відповідальними за добробут своїх дітей. Водночас, згідно з колективістською позицією (що характерна для континентальної Європи), діти є об'єктом турботи не лише батьків, а й інших членів суспільства; іншими словами, інтереси дітей мають домінувати над будь-якими моральними аспектами статусу їх батьків [16].

Осмыслиючи працю як ще одну ціннісну орієнтацію соціальної політики, звернемо увагу на той факт, що основу соціального захисту найчастіше складає

стабільний трудовий стаж, тобто постійна участь людей на формальному ринку праці. Водночас іноді індивіди є лише частково інтегрованими у ринок праці через його дуалістичність і циклічну (сезонну) зайнятість. Як правило, така економічна маргінальність призводить до соціальної нестабільності, асоціюючись, насамперед, із розпадом сімей і зменшенням рівня соціальної захищеності, оскільки на сьогодні багато систем соціального забезпечення пов'язуються з активністю профспілок та інших професійних груп (а не держави) [17]. Взагалі, на думку вчених, соціальна політика упродовж тривалого часу розвивалася в межах соціального конфлікту, при цьому важливу роль у її розвитку відігравали різноманітні організації працівників [18].

Що стосується нації як останнього ціннісного орієнтира соціальної політики, то очевидно є дискримінація у плані отримання соціальних пільг негромадянами. Згадаємо, що в історичному аспекті соціальна політика набула особливого значення у період становлення так званих “національних держав”. Окрім того, на думку Д. Міллера, нація є основною спільнотою, відповідальною за соціальне забезпечення своїх членів (у цьому контексті нагадаємо, що нація є певною групою, пов'язаною спільною історією або культурою, що розміщується у певному географічному місці). Проте на сьогодні аргумент національної ідентичності використовується для включення людей у систему соціального забезпечення настільки ж часто, як і для їх виключення з неї, а тому вплив націоналізму на соціальну політику вважається, як правило, негативним. У цьому контексті Р. Тітмус критикував ідею держави добробуту, оскільки вона, на його думку, обмежувала соціальне забезпечення приналежністю до певної нації [19], тоді як універсалісти пропагували інклюзивну концепцію соціального забезпечення [20].

Д. Гілл, американський вчений, відносить до соціальної політики всі заходи уряду, спрямовані на покращання умов життя, а забезпечення соціального добробуту він розглядає як першочергове завдання держави, тоді як інші функції, на його думку, є другорядними.

Б. Дж. Нельсон вважає, що соціальна політика (як сфера знань) визначається інтересом до цілісної моделі, що об'єднує політичну систему і процеси, що відбуваються в її рамках, вірою у важливість наслідків дій уряду, прагненням до отримання відповідних знань, а також переконаністю у важливості демократії [21].

Б. Пітерс розглядає соціальну політику разом із поняттям політичного процесу, оскільки соціальна політика, на його думку, є результатом дій державних органів влади, що впливають на життя громадян [22].

Прихильники плюралістичної моделі стверджують, що соціальна політика є певною рівновагою, що досягається у процесі боротьби конкурентно зацікавлених груп [23]. Р. Баркер визначає соціальну політику як принципи діяльності держави, які визначають спосіб її втручання і регулювання відносин між окремими індивідами, групами, спільнотами, соціальними установами. Ці принципи, що тісно пов'язані з традиціями та цінностями суспільства, значною мірою визначають розподіл ресурсів і добробут населення [24].

Соціальну політику вважають спрямовуючим, стабілізуючим впливом держави, що ґрунтується на системі певних правил (норм), які сприяють залученню різноманітних суб'єктів до політичних процесів. Мета такого диктаторського впливу полягає у сприяттві формуванню спільних інтересів широких верств населення для подальшої консолідації

суспільства та забезпечення його підтримки діяльності держави, творення “маси”, яка сліпо сповідує погляди свого “вождя”.

Ще один дослідник, І. Лавриненко, вважає, що соціальна політика є діяльністю з управління соціальною сферою суспільства, покликаною забезпечити життя і його відтворення через формування передумов стабільного розвитку суспільства [25].

За визначенням Р. Гордона, соціальна політика є дослідженням соціального забезпечення, а тому вона зосереджується, передусім, на соціальних послугах і державі добробуту.

Соціальну політику К. Нойборг і К. Вайганд пропонують визначати як менеджмент соціальних ризиків. На їх думку, така політика не повинна обмежуватися лише заходами, мотивованими міркуваннями справедливості – вона також має передбачати і деякі превентивні дії.

Висновки

Вчені наголошують, що у розвинутих країнах соціальна політика має не лише задовольняти соціальні потреби, але й зосереджуватися на створенні можливостей щодо самостійного задоволення цих потреб, тобто через підвищення доходів. Відтак висновок: соціальна політика повинна, насамперед, фокусуватися на ринку праці (як основному механізмі генерування поточних доходів) і освіти (як основному джерелі майбутніх доходів) [26]. Це наше сьогоденне найактуальніше завдання.

Список використаної літератури

1. Сіленко А. Соціальна політика та її пріоритети у перехідному суспільстві / А. Сіленко // Людина і політика [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://lp-ua.info/2003/112.php>.
2. Ганслі Т. М. Соціальна політика та соціальне забезпечення за ринкової економіки [Текст] / Т. М. Ганслі. — К. : Основи, 1996. — 238 с.
3. Weber M. The Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism [Text] / M. Weber. — London : Allen and Unwin, 1930. — P. 35—44.
4. Trattner W. I. Social Welfare or Social Control?: Some Historical Perspectives on Regulating the Poor [Text] / W. I. Trattner (ed.). — Knoxville : University of Tennessee Press, 1983. — P. 49—54.
5. Spicker P. Principles of social welfare: an introduction to thinking about welfare state [Text] / P. Spicker. — London : [s. n.], 1993. — P. 21.
6. Gordon R. Public Policy at the Robert Gordon University [Electronic resource] / R. Gordon ; Centre for Public Policy and Management. — Access mode : <http://www2.rgu.ac.uk/publicpolicy>.
7. Barr N. Economic Theory and the Welfare State: A Survey and Interpretation / N. Barr // Journal of Economic Literature [Text]. — 1992. — № 30 (2). — P. 741—803.
8. Harris N. The Welfare State, Social Security and Social Citizenship Right / N. Harris // Harris N. Social Security Law in Context [Text] / N. Harris [and so on]. — Oxford : University Press, 2000. — P. 13—39.
9. Marshall T. H. The Right to Welfare [Text] / T. H. Marshall. — N.-Y. : Free Press, 1981. — P. 34—45.
10. Flora P. The Development of Welfare States in Europe and America Transaction [Text] / P. Flora, A. J. Heidenheimer. — [S. p. : s. n.], 1981. — P. 25—44.

11. Abrahamson P. Post Modern Welfare: Market, State, and Civil Society Towards Year [Text] / P. Abrahamson. — Roskilde : Roskilde University, Institute of Economics & Planning, 1989. — P. 13—18; Aigner K. The New European Model of the Reformed Welfare State (New-RWS) / Aigner K. // European Forum Working Paper [Text]. — 2002. — № 2. — P. 7—13.
12. Ahn S. Policy influence on economic growth in OECD countries / S. Ahn, Ph. Howitt // Economics Department Working Papers 246, OECD [Text]. — [S. p. : s. n.], 2000. — P. 10—15.
13. Chow N. Western and Chinese ideas of social welfare / N. Chow // International Social Work [Text]. — 1987. — P. 31—41.
14. Lewis J. Gender, Work, Family and Welfare States: The Nordic Countries in Comparative Perspective / J. Lewis // Research on the Study of the Nordic Welfare State [Text] : Papers from the August 2003 Conference in Helsinki / ed. by: Marjanen J., Stenius H., Vauhkonen J. ; Renvall Institute Publications. — [S. p. : s. n.], 2004. — P. 23—67; Lewis J. The Gender Settlement and Social Provision: the Work-Welfare Relationship at the Level of the Household / J. Lewis // Europe and the Politics of Capabilities [Text] / ed. by Salais R., Villeneuve R. — [S. p.] : Cambridge University Press, 2005. — P. 23—80.
15. Chin L. A. Welfare Reform [Text] : CQ Vital Issue Series / L. A. Chin, K. S. Seefeldt. — Washington : [s. n.], 2001. — P. 24—29.
16. Прюс Ф. Общественные изменения и их влияние на жизненную ситуацию детей и подростков / Ф. Прюс // Российский журнал социальной работы [Текст]. — 1998. — № 8; Abrahamson P. Post Modern Welfare... — P. 13—18.
17. Card D. What have two decades of British Economic reform delivered / D. Card // NBER Working Paper 8801 [Text]. — 2002. — P. 13—22; EEAG-CESifo [Text] : Report on the European Economy. — 2002. — Munich. — P. 13—27.
18. World Summit for Social Development Denmark [Text] : National Report. — Copenhagen : [s. n.], 1995. — P. 71—72.
19. Titmuss R. Commitment to welfare [Text] / R. Titmuss. — London : Allen and Unwin [Text], 1968. — P. 15—36.
20. Powell J. E. Still to Decide [Text] / J. E. Powell ; Elliot Right Way Books. — [S. p. : s. n.], 1972. — P. 10—17.
21. Нельсон Б. Дж. Социальная политика и управление: общие проблемы / Б. Дж. Нельсон // Политическая наука. Новые направления [Текст]. — М. : [б. и.], 1999. — С. 528, 529.
22. Pieters D. Social Security: A Human Right in Search of a New Generation of International Kegak Instruments, Presentation at International Symposium “Unemployment and Poverty – Causes and Remedies” [Text] / D. Pieters. — Rome : [s. n.], 2000. — № 5-10. — P. 10—17.
23. Маджоне Дж. Социальная политика и управление: идеи, интересы и институты / Дж. Маджоне // Политическая наука. Новые направления [Text]. — М. : [б. и.]. — С. 591.
24. Баркер Р. Словарь социальной работы [Text] / Р. Баркер ; пер. с англ. — М. : [б. и.], 1994. — С. 38.
25. Лавриненко И. М. Государственная социальная политика Российской Федерации: опыт и проблемы трансформации (80-е – первая половина 90-х годов XX столетия) [Text] : автореф. дис. на соискание ученой степени д-ра ист. наук / И. М. Лавриненко. — М. : [б. и.], 2000. — С. 22.
26. De Neubourg C. Social Policy as Social Risk Management. International Social Security Association, The Year 2000 International Research Conference on Social Security,

“Social security in the global village” [Text] / De Neubourg C., C. Weigand. — Helsinki : [s. n.], 2000. — P. 16—31.

Стаття надійшла до редакції 21.02.2017

Схвалена до друку редколегією 20.03.2017

T. Tokarskyi

THE EVOLUTION OF SOCIAL POLICY THEORY

The article includes analysis of the origin of conceptual estimates of the social policy theory in European science. The emphasis is placed on the multiple types of social state, which originated and matured as a type of economic policy, whose aim was to achieve ideal functional parameters of state-level economic and legal, administrative, and other indicators that provide population welfare and growth of its revenues.

Key words: theory of social policy, welfare, economic policy, statist approach, economic and legal parameters.